

EOC
EUROASIAN
ONLINE
CONFERENCES

ENGLAND CONFERENCE

**INTERNATIONAL CONFERENCE ON
MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND
EDUCATION**

Google Scholar

zenodo

OpenAIRE

doi digital object
identifier

eoconf.com - from 2024

INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION: a collection scientific works of the International scientific conference – London, England, 2026. Issue 5

Languages of publication: Uzbek, English, Russian, German, Italian, Spanish

The collection consists of scientific research of scientists, graduate students and students who took part in the International Scientific online conference «**INTERNATIONAL CONFERENCE ON MULTIDISCIPLINARY STUDIES AND EDUCATION**». Which took place in London 2026.

Conference proceedings are recommended for scientists and teachers in higher education establishments. They can be used in education, including the process of post - graduate teaching, preparation for obtain bachelors' and masters' degrees. The review of all articles was accomplished by experts, materials are according to authors copyright. The authors are responsible for content, researches results and errors.

NEMIS TILINI O'QITISHDA SHAXSGA YO'NALTIRILGAN TA'LIM

Egamova Dilnavoz Xursandali qizi

Farg'ona Davlat Universiteti talabasi

Yuldasheva Jumagul Ergashali qizi

Farg'ona Davlat Universiteti talabasi

ANNOTATSIYA

Ushbu tezisda nemis tilini o'qitish jarayonida shaxsga yo'naltirilgan ta'lim (student-centered learning) yondashuvining ahamiyati tahlil qilinadi. Mazkur yondashuv o'quvchining individual qobiliyati, qiziqishi va ehtiyojlarini hisobga olishga asoslanadi. Tezisda xorijiy va mahalliy pedagog olimlarning qarashlari o'rganilib, ularning ilmiy fikrlari tahlil qilinadi. Shuningdek, muallifning shaxsiy munosabati va amaliy kuzatuvlari ham keltiriladi. Yakunda ushbu yondashuvning nemis tilini samarali o'qitishdagi o'rni bo'yicha xulosa beriladi.

Bugungi kunda ta'lim tizimida an'anaviy o'qitish usullaridan voz kechib, o'quvchini markazga qo'ygan yondashuvlar keng qo'llanilmoqda. Ayniqsa, chet tillarini, jumladan nemis tilini o'qitishda shaxsga yo'naltirilgan ta'lim muhim o'rin egallaydi. Chunki til o'rganish faqat qoidalarni yodlash emas, balki kommunikativ kompetensiyani rivojlantirish jarayonidir.

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim konsepsiyasi bir qator pedagog olimlar tomonidan o'rganilgan.

Amerikalik psixolog Carl Rogers²² ta'limda o'quvchini markazga qo'yish g'oyasini ilgari surib, o'qituvchi "yo'l ko'rsatuvchi" rolda bo'lishi kerakligini ta'kidlaydi. Uning fikricha, o'quvchi erkin muhitda o'z qobiliyatini to'liq namoyon eta oladi.

Shuningdek, John Dewey²³ ta'limni hayot bilan bog'lash zarurligini aytadi. Uning nazarida, o'quvchi tajriba orqali o'rganishi kerak, bu esa til o'rganishda juda muhim hisoblanadi.

Nemis tilini o'qitish metodikasida esa Hans-Eberhard Piepho²⁴ kommunikativ yondashuvni rivojlantirib, til o'rgatishda real hayotiy muloqot

²² Carl Rogers – amerikalik psixolog, psixoterapiya tadqiqotlarining asoschisi.

²³ John Dewey – amerikalik faylasuf va o'qituvchi, pragmatizm falsafiy maktabining vakili.

²⁴ Hans-Eberhard Piepho – ingliz tili va adabiyoti nemis didaktikasi mutaxassisi.

vaziyatlari muhimligini ta'kidlaydi. Bu bevosita shaxsga yo'naltirilgan ta'lim bilan uyg'unlashadi.

Zamonaviy pedagoglardan Jack Richards²⁵ esa til o'qitishda o'quvchining individual strategiyalarini hisobga olish zarurligini aytadi. Unga ko'ra, har bir o'quvchi tilni turlicha tezlik va usulda o'zlashtiradi.

Nemis tilini o'qitishda ushbu yondashuv quyidagi jihatlar bilan tavsiflanadi:

- O'quvchining qiziqish va ehtiyojlari hisobga olinadi
- Mustaqil fikrlash va ijodkorlik rivojlantiriladi
- Interaktiv metodlar (rolli o'yinlar, dialoglar) qo'llaniladi
- O'qituvchi "nazorat qiluvchi" emas, "yo'naltiruvchi" bo'ladi
- Xatolardan qo'rqmaslik muhiti yaratiladi

Bu esa ayniqsa nemis tili kabi grammatik jihatdan murakkab tillarni o'rganishda samaradorlikni oshiradi.

Yuqoridagi olimlar ta'kidlaganidek, shaxsga yo'naltirilgan ta'lim nemis tilini o'qitishda eng samarali yondashuvlardan biridir. Chunki ko'p hollarda an'anaviy darslarda o'quvchilar passiv ishtirokchi bo'lib qoladi. Bu esa tilni amaliy qo'llash imkoniyatini cheklaydi.

Tajribamiz va kuzatuvlarimizga ko'ra, o'quvchi erkin gapirish, fikr bildirish imkoniga ega bo'lsa, u tilni tezroq o'zlashtiradi. Masalan, guruhda dialoglar tuzish yoki real hayotiy vaziyatlarni sahnalashtirish o'quvchilarning faolligini oshiradi.

Biroq ayrim olimlar bu yondashuvni to'liq ideal deb hisoblamaydi. Masalan, ba'zi metodistlar (an'anaviy yevropa maktablari vakillari) grammatik tizimli o'qitishsiz tilni chuqur o'zlashtirish qiyinligini ta'kidlashadi. Biz bu fikrga qisman qo'shilamiz, chunki muvozanat zarur: grammatika ham, kommunikatsiya ham birga olib borilishi kerak.

Yuqorida keltirilgan olimlarning fikrlarini tahlil qilar ekanmiz, ularning barchasi o'quvchini faol subyekt sifatida ko'rishga urg'u beradi. Biroq ularning yondashuvlarida farqlar mavjud:

Rogers – psixologik erkinlikni asosiy omil deb biladi

Dewey – tajriba va amaliyotni muhim deb hisoblaydi

Piepho – kommunikativ vaziyatlarni markazga qo'yadi

Richards – individual strategiyalarni ta'kidlaydi

²⁵ Jack Richards – Gavayi Universitetining ikkinchi til sohasi professori.

Bizning fikrimizcha, nemis tilini o'qitishda ushbu yondashuvlarning barchasini integratsiya qilish eng to'g'ri yo'ldir.

Xulosa qilib aytganda, nemis tilini o'qitishda shaxsga yo'naltirilgan ta'lim zamonaviy pedagogikaning eng muhim yondashuvlaridan biridir. Bu yondashuv o'quvchini faollikka undaydi, mustaqil fikrlashni rivojlantiradi va tilni amaliy qo'llash imkonini kengaytiradi.

Olimlar fikrlarini tahlil qilgan holda shuni aytish mumkinki, har bir nazariya o'zining muhim jihatiga ega, biroq ularni birlashtirish yanada samarali natija beradi. Bizningcha, nemis tilini o'qitishda eng muhim omil – bu o'quvchini erkin muloqotga jalb qilish va unga o'zini ifoda etish imkonini berishdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI:

Rogers, C. R. (1969). *Freedom to Learn*. Columbus: Merrill Publishing Company.

Dewey, J. (1938). *Experience and Education*. New York: Macmillan.

Piepho, H.-E. (1974). *Kommunikative Kompetenz als übergeordnetes Lernziel im Englischunterricht*. Frankfurt am Main.

Richards, J. C. (2006). *Communicative Language Teaching Today*. Cambridge University Press.

Brown, H. D. (2007). *Principles of Language Learning and Teaching*. Pearson Education.

